

Dommere baade i Retter, hvor der procederes skriftlig, og i Retter, hvor der procederes mundtlig. Vore Højesteretsdommere have jo altid eller saa godt som altid tidligere været Medlemmer af kollegiale Retter, hvor der procederedes skriftlig, og skulle nu i Højesteret dømme efter en mundtlig Procedure. Jeg har da, jeg tør sige gentagne Gange eller ikke saa Gange, grebet Lejligheden til at høre til saadanne Dommere, at det jo vistnok — saaledes fremstillede jeg omtrent mine Udtalelser — maatte være særdeles vanskelige i Højesteret at dømme alene efter en mundtlig Procedure end, saaledes som de tidligere havde gjort, at dømme efter en skriftlig Procedure i de Retter, hvor en saadan jo gives, men jeg har altid faaet det meget hurtige Svar: Nej, det er meget lettere at dømme efter en mundtlig Procedure. Jeg har undret mig derover, men det Svar har jeg altid faaet, jeg tør paastaa uden Undtagelse: Det er meget lettere at dømme, naar Sagen er procederet mundtlig, for Dommeren, ogsaa for de juridiske Dommere, end naar han skal læse efter Sagens Akter. Jeg støtter mig noget dertil, det tillader jeg mig, og jeg skulde næsten tro, at ogsaa for en Underdommer er det, naar han faar Sagen foredraget mundtlig og straks derefter kan votere sammen med de søjndige Vægmænd og fastslaa Dommens Resultat, ogsaa for ham er det meget bekvemmere, end dersom man først skal komme dertil igennem en besværlig, i det mindste ofte fedelig Gennemlæsning af lange Indlæg med de dertil hørende Dokumenter. Jeg kan altsaa ikke dele den Opfattelse, som blev fremfat af den meget ærede Justitsminister og af det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds, at der for Tiden skulde være noget til Hinder for, selv om man beholder vore Domssole, ligesom de ere, med den Modifikation, som dette Lovforslag tilsigter, at indføre mundtlig Procedure i de Sager, som der her er Tale om. Jeg tror ikke, at man i saa Henseende skal nære overdrevne Betæneligheder, eller at man skal være saa ængstelig for at gøre et Skridt, om hvilket man dog maa sige, at vi have et Forbillede derfor, som nu er prøvet gennem en 30 Aars Erfaring, der har givet det det bedste Vidnesbyrd. Det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds nævnedes netop, at da man gik til i Sø- og Handelsretten at indføre en mundtlig Processmaade efter en Form, som man ikke tidligere havde kendt her, heller ikke ved Højesteret, var man ikke fri for Ængsteligbed for, hvorledes dette vilde gaa, om denne Processmaade vilde svare til sin Hensigt. Det

ærede Medlem fra Viborg talte om, at forskellige ældre Procuratorer havde haft store Betæneligheder derved, men det har jo vist sig efter lang Erfaring, at disse Betæneligheder have været ugrundede, at Metoden tværtimod har haft sine fortræffelige Sider, om den end kunde gøres fuldommere og bedre paa enkelte Punkter, hvad der ikke hører herhen nærmere at omtale. Det forekommer mig, at dette maatte være en Grund til, at man heller ikke her er saa ængstelig og nærer saa store Betæneligheder ved at gøre det samme Skridt, som man tidligere har gjort ved Sø- og Handelsretten, ved dens Oprættelse, og som man nu har set i det hele og store har vist sig at være særdeles godt og hensigtsmæssigt. — Det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds kunde ikke ret forstaa, hvorfor jeg med Hensyn til Slutningen af § 10 vilde foretrække, at man først paakendte de Sager, som der omhandles, ved Underretterne, altsaa ved Sretterne, som Underinstans og appellerede derfra, naar man fandt det fornødent, til Sø- og Handelsretten. Han sagde, at naar man anerkendte, at Sø- og Handelsretten var dygtigere og fortrinligere besat, end man kunde vente, at disse Underretter vilde blive, hvorfor saa ikke straks gaa til Sø- og Handelsretten? Jeg skal tillade mig at svare herpaa. Det er ikke det samme, om man først faar en vigtig Sag prøvet og paakendt ved en Ret og dernæst kan appellere til en anden Ret — det er ikke det samme, som om man straks gaar til den højere Ret, til hvilken man kan appellere. Om man først faar sin Sag paakendt ved Underretten, dernæst ved Overretten og dernæst ved Højesteret, er ikke det samme, som om man straks gik til Højesteret. Det var ikke lige saa godt at gaa straks til Højesteret, selv om man kunde det, og jeg skal sige hvorfor. Det er efter min Erfaring — og jeg beder om nogen Tillid til den — saaledes, at hvor omhyggelig man end fører en Sag ved Underretten, hvor omhyggelig man end søger at fremdrage alle Synspunkter og fremføre alle Bevisligheder, saa viser det sig dog ikke saa sjældent, naar Domstolen — om jeg maa sige, altsaa som en upartisk Tredjemand — paakender Sagen, at efter det Blik, som Domstolen nu har paa Sagen, og som man faar at se i Dommen, ser man: Ja, der er det ene og det andet, som der endnu trænges til, og som der maa rettes paa ved en Appel. I saa Henseende maa jeg paaberaabe mig en Ytring, som jeg har beholdt i Erindringen af afdøde Advokat Brock, en Ytring, der findes i Processkommissionens trykte Betænt-